

УДК 811.161.2 (076.5): 378.147

**УКРАЇНЬСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ
(ЛІНГВОМЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА ДЛЯ
СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ)**

Наталія Скиба

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Інститут філології, кафедра української та російської мов як іноземних,
бульв. Тараса Шевченка, 14, кімн. 61, 01601 Київ, Україна,
тел.: 044 239 34 39,
ел. пошта: skyba7@yahoo.com*

Розглянуто проблеми викладання української мови як іноземної за професійним спрямуванням. Запропоновано матеріали з вивчення української мови для іноземних студентів-психологів.

Ключові слова: методика викладання української мови як іноземної, мова спеціальності, комунікативна компетенція.

Викладання української мови як іноземної в останнє десятиліття стало одним із важливих напрямів української лінгвістики. Існує також тривала традиція викладання української мови в діаспорі та українознавчі студії в багатьох європейських університетах (Канада, США, Австрія, Німеччина, Польща, Чехія та ін.). Зокрема, про зацікавлення у вивченні української мови як іноземної свідчить кількість студентів-іноземців в університетах та на підготовчих факультетах вишів України, відкриття кафедр україністики у закордонних навчальних закладах (наприклад, у Кембриджському університеті у Великобританії). З'явилася значна кількість посібників і підручників з української мови для іноземних студентів (у вишах Києва, Львова, Харкова та ін.). Це переважно методичні розробки 1–4 сертифікаційних рівнів (A1–A2, B1–B2). Зросла також кількість іноземних студентів, які вивчають українську мову не тільки на філологічних, а й на інших гуманітарних, технічних, природничих спеціальностях. Зазначимо, що в методиці викладання української як іноземної для студентів-нефілологів вже є деякі навчально-методичні напрацювання щодо наукового стилю мовлення [1; 3; 4], посібники і матеріали викладачів, які працюють зі студентами-іноземцями (наприклад, „Математика для довузівської підготовки студентів-іноземців. Частина 1”; „Мовно-технологічна практика для студентів-іноземців II курсу” (Вінницький національний технічний університет) та ін.). Існують методичні розробки з вивчення української мови як фахової для студентів-філологів [2]. Проте методичних праць інших спеціальностей, зокрема для психологів, соціологів, юристів, менеджерів, на сьогодні або просто немає, або дуже бракує у різних галузях знань. Тому вважаємо актуальним завданням розробляти навчально-методичні посібники з вивчення української мови в межах спеціальності.

Основною метою такого навчання є досягнення необхідного рівня комунікативної компетенції, що включає, зокрема, цілеспрямоване формування її основних компонентів: мовленнєвої, мовної і предметної компетенції. Програма

досягнення необхідного рівня мовленнєвої компетенції передбачає комплексне формування навичок і розвитку вмінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності – читанні, письмі, аудіюванні і говорінні (монологічному та діалогічному мовленні).

Посібник для вивчення мови спеціальності має сприяти розвитку вмінь, потрібних студентові для професійно орієнтованої комунікації у навчально-науковій сфері діяльності: для читання літератури зі спеціальності, конспектування та анотування текстів, слухання лекцій, участі у семінарських і практичних заняттях, для побудови власних монологічних висловлювань, а також для адекватного діалогічного та полілогічного спілкування.

Щоб оволодіти спеціальністю, потрібно досягти певного рівня мовної компетенції у межах окремих функціонально-стилістичних підсистем, що передбачає вивчення мовного матеріалу, характерного для наукового стилю загалом (гуманітарний підстиль), специфічного для підмови, зокрема, психології, актуального для усного наукового мовлення як особливої мовної підсистеми. Особливу увагу треба приділити підмові психології, зокрема формуванню термінологічної бази навчально-професійного спілкування.

Для визначення рівня предметної компетенції було обрано навчальний посібник, рекомендований студентам I курсу психологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Максименко С. Д., Соловйenko В. О. Загальна психологія. – К., 2000.

Тексти посібника матимуть кілька функцій: вони будуть зразками певного функціонально-сміслового типу мовлення, представляючи мовні засоби, необхідні для побудови текстів (переважно тексти-описи); слугуватимуть джерелом інформації для професійно орієнтованого спілкування на запропоновану тему; будуть основою для взаємопов'язаного навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

У кожній темі матеріал розташовуємо у певній послідовності: текстові передуватимуть передтекстові завдання, які будуть готувати студентів до подолання можливих труднощів лексичного або понятійного характеру. Студенти ознайомляться з лексикою, характерною для цієї мовної підсистеми, передусім термінологічною лексикою. Притекстові завдання сприятимуть розвитку вмінь аналізувати формально-сміслову будову і комунікативну спрямованість прочитаних текстів. Післятекстові завдання формуватимуть і розвиватимуть навички репродуктивних, репродуктивно-продуктивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Особливу увагу треба звернути на розвиток навичок письмового наукового мовлення (складання плану, написання конспекту, анотації тексту тощо).

Пропонуємо зразок тексту та спробу лінгвометодичної розробки комплексу завдань для студентів факультету психології.

Тема: ТЕМПЕРАМЕНТ

Передтекстові завдання

Завдання 1. Прочитайте слова та словосполучення до тексту. З'ясуйте за словником значення незнайомих слів:

темперамент	адекватний
холерик	інтенсивний
сангвінік	стабільний
флегматик	інертний
меланхолік	монотонний
депресія	нівелювати

стереотип	конфлікт
подразник	нервова діяльність
метаморфоза	нервовий процес
стрес	невротичний зрив

Завдання 2. Продовжте ряд. Поясніть значення дієслів.

Виділяти / виділити (що?) особливості .....

Передбачати / передбачити (що?) поведінку.....

Зумовлювати / зумовити (що?) характеристики.....

Вивчати / вивчити (що?) основи.....

Визначати / визначити (що?) тип.....

Приховувати / приховати (що?) почуття.....

Виявляти / виявити (що?) емоції.....

Завдання 3. Поєднайте іменники і прикметники. Запишіть словосполучення.

Типовий – особливість, риси, ситуація, конфлікт, поведінка, місце.

Нервовий – система, діяльність, процеси, день.

Динамічний – характеристика, фільм, танок, рухи, танго.

Інтелектуальний – здібність, кіно, діяльність, процес.

Монотонний – праця, музика, слова, спів.

Завдання 4. Прочитайте моделі. Запам'ятайте керування дієслів. Продовжте ряд речень.

Що (Н. в.) спрямувати на кого / на що (З. в.) *Спрямувати зусилля на розумне використання.*

Хто / що (Н. в.) звернув увагу на що (З. в.) *Академік звернув увагу на особливості.*

Що (Н. в.) визначається ким / чим (О. в.) *Нервова система визначається спадковістю.*

Що (Н. в.) зумовлює що (З. в.) *Нервова система зумовлює особливості темпераменту.*

Хто (Н. в.) опирається чому (Р. в.) *Він легко опирається труднощам.*

Хто (Н. в.) здатний відмовитися від чого (Р. в.) *Флегматик не здатний відмовитися від стереотипів.*

Хто (Н. в.) легко / важко сходиться з ким (О. в.) *Сангвінік легко сходиться з новими людьми.*

Хто / що (Н. в.) схильний (має схильність) до чого (Р. в.) *Холерик схильний до неврозів.*

Кому (Д. в.) легко / важко пристосуватися до чого / кого (Р. в.) *Йому важко пристосуватися до нових умов.*

Що (Н. в.) порівняно з ким / чим (О. в.) *Цьогорічні результати сесії гірші порівняно з торішніми результатами.*

Що (Н. в.) призводить до чого (Р. в.) *Надмірна чутливість призводить до втоми.*

Завдання 5. Доберіть узгоджені та неузгоджені означення до поданих слів.

Зразок: державна політика – політика держави.

Особливість.....

Властивість.....

Характеристика.....

Діяльність.....

Темперамент.....

Особистість.....

Завдання 6. Утворіть від прикметників можливі ступені порівняння.

Зразок: добрий – добріший – найдобріший; добрий – більш добрий – найбільш добрий.

Гарний.....

Слабкий.....

Поганий.....

Сильний.....

Спокійний.....

Завдання 7. Згадайтеся, яке значення мають подані слова за словотворчими елементами.

Самопочуття, життєрадісний, погіршитися, неврівноважений, працездатність, самовиховання, однолюб.

Завдання 8. Прочитайте однокореневі слова, поясніть, як змінюється їхнє значення.

Фізіологія, фізіологічний, фізіолог.

Особа, особовий, особистий, особистість .

Тип, типовий, типаж, типологія.

Спадок, спадковий, спадковість, спадкоємець, успадкувати.

Ініціатива, ініціативний, ініціатор.

Нерв, нервовий, нервувати, знервований.

Тривога, тривожний, тривожитися .

Рівновага, врівноважений, врівноваженість, неврівноважений, неврівноваженість.

Рух, рухливий, рухатися.

Регламент, регламентувати, регламентованість.

Пристрасть, пристрасний, пристрасно.

Зверніть увагу!

Особа (осіб (Р. в., мн.) – окрема людина, індивід; людська індивідуальність, особистість; граматична категорія дієслів. Наприклад: *службова особа, гармонійний розвиток особи, особа невіддільна від суспільства.*

Особистість (особистості – Р. в., особистістю – О. в.) – окрема людина з погляду її культури, особливостей характеру, поведінки тощо; індивідуальність. Наприклад: *відчувати себе повноцінною особистістю.*

Особистий – який є власністю окремої особи, безперечно належить їй, персональний; який безпосередньо стосується певної особи; який здійснюється не через інших осіб. Наприклад: *особисті речі, особиста охорона, особисте щастя, особисті уподобання, особистий характер, особистий нагляд.*

Особовий – який стосується особи; відкритий на певну особу: *особова назва, особове посвідчення, особовий склад, особова справа, особовий рахунок.*

Особливий – який чимось виділяється серед інших; який має спеціальне завдання, призначення. Наприклад: *особливе значення, особливий запах, особлива увага, нічого особливого.*

Завдання 9. а) Від поданих дієслів утворіть абстрактні іменники-назви понять. Визначте словотворчий елемент у кожній частині завдання.

Передбачити.....

Збуджувати.....

Гальмувати.....
Переробити.....
Терпіти.....
б) Від поданих прикметників утворіть іменники.
Рвучкий.....
Різкий.....
Запальний.....
Неприборканий.....
Нестриманий.....
Циклічний.....
в) Від поданих прикметників утворіть прислівники.
Монотонний.....
Практичний.....
Емоційний.....
Пристрасний.....
Типовий.....
Необдуманий.....
Адекватний.....

Завдання 10. Із запропонованих слів утворіть речення та запишіть їх.

1. Людство, намагатися, виділити, типовий, особливості, психічний, склад, різний, люди.
2. Немає, кращий, чи, гірший, темперамент.
3. Академік І. Павлов, виділити, чотири, основний, тип, вищий, нервовий, діяльність.
4. Важко, визначити, тип, темперамент, у, дорослий, людина.
5. Тип, нервовий, система, визначатися, спадковість.
6. Нервовий, процеси, змінюватися, під, дія, систематичний, тренування.
7. Серед, люди, похилий, вік, багато, флегматики, і, меланхоліки.
8. Продуктивність, робота, людина, тісно, пов'язаний, з, особливості, її, темперамент.

Завдання 11. Прочитайте текст.

Темперамент – біологічний фундамент особистості

Людство завжди намагалося виділити типові особливості психічного складу різних людей, зводити їх до узагальнених портретів – типів темпераменту. Такого роду типології були практично корисними, тому що за їхньої допомоги можна було передбачити поведінку людей із певним темпераментом у конкретних життєвих ситуаціях. Зазначимо, що немає кращих або гірших темпераментів – кожний з них має позитивні сторони, тому головні зусилля мають бути спрямовані не на перероблення темпераменту (це неможливо внаслідок того, що це природжені властивості), а на розумне використання його достоїнств і нівелювання негативних сторін.

Темперамент – це ті природжені риси людини, що зумовлюють динамічні характеристики інтенсивності й швидкості реагування, ступеня емоційної збуджуваності і врівноваженості, особливості пристосування до навколишнього середовища.

Академік І. Павлов вивчив фізіологічні основи темпераменту, звернувши увагу на залежність темпераменту від типу нервової системи. Він показав, що два основні нервові процеси – збудження і гальмування – відображають діяльність головного

мозку. Від народження вони в усіх різні: за силою, взаємною врівноваженістю, рухливістю. Залежно від співвідношення цих властивостей нервової системи І. Павлов виділив чотири основні типи вищої нервової діяльності: 1) нестримний (сильний, рухливий, нерівноважений тип нервової системи – відповідає темпераменту холерика); 2) живий (сильний, рухливий, урівноважений тип нервової системи – відповідає темпераменту сангвініка); 3) спокійний (сильний, урівноважений, інертний тип нервової системи – відповідає темпераменту флегматика); 4) слабкий (слабкий, нерівноважений, малорухливий тип нервової системи – відповідає темпераменту меланхоліка).

Важко точно визначити, який тип темпераменту в тієї або тієї дорослої людини. Тип нервової системи, хоч і визначається спадковістю, не є абсолютно незмінним. З віком, а також під дією систематичних тренувань, виховання, життєвих обставин нервові процеси можуть послабшати або посилитися, може прискоритися або уповільнитися їхня зміна. Наприклад, серед дітей переважають холерики і сангвініки (вони енергійні, веселі, легко і сильно збуджуються; заплакавши, через хвилину можуть відвернутися і радісно реготати, тобто в них висока рухливість нервових процесів). Серед людей похилого віку, навпаки, багато флегматиків і меланхоліків.

Темперамент – це зовнішній вияв типу вищої нервової діяльності людини, і тому внаслідок виховання, самовиховання цей зовнішній вияв може перетворюватися, змінюватися, відбувається „маскування” справжнього темпераменту. Тому рідко трапляються „чисті” типи темпераменту, проте переважання тієї або тієї тенденції завжди виявляється у поведінці людини. Темперамент накладає відбиток на способи поведінки і спілкування, наприклад, сангвінік майже завжди – ініціатор у спілкуванні, почуває себе в компанії незнайомих людей невимушено, нова незвична ситуація його тільки збуджує, а меланхоліка, навпаки, лякає, бентежить, він губиться в новій ситуації, серед нових людей. Флегматик також важко спізнається з новими людьми, свої почуття виявляє мало і довго не помічає, що хтось шукає приводу познайомитися з ним. Він схильний любовні стосунки починати з дружби і зрештою закохується, але без блискавичних метаморфоз, оскільки в нього уповільнений ритм почуттів, а сталість почуттів робить його однолюбом. У холериків, сангвініків, навпаки, любов починається частіше з вибуху, з першого погляду, але не настільки стійка.

Продуктивність роботи людини тісно пов'язана з особливостями її темпераменту. Так, особлива рухливість сангвініка може дати додатковий ефект, якщо робота вимагає від нього частого переходу від одного роду занять до іншого, оперативності в прийнятті рішень, а одноманітність, регламентованість діяльності, навпаки, викликає в нього швидку втому. Флегматики і меланхоліки в умовах суворої регламентації та монотонної праці виявляють більшу продуктивність і опір стомленню, ніж холерики і сангвініки. У поведінковому спілкуванні можна і потрібно передбачати особливості реакції осіб з різними типами темпераменту й адекватно на них реагувати.

Зверніть увагу!

Холерик – людина з темпераментом, для якої характерна швидкість дії, сильні почуття, що виникають раптово і яскраво відбиваються в поведінці, нерівноваженість.

Сангвінік – людина з темпераментом, для якої характерна збудливість, емоційність, легка зміна настроїв, оптимізм.

Флегматик – 1) людина із сильним, врівноваженим, але інертним типом вищої нервової діяльності; 2) незворушно-спокійна, врівноважена, майже байдужа людина.

Меланхолік – 1) один із типів темпераменту, якому відповідає слабкий гальмівний тип вищої нервової діяльності; 2) людина, в якій переважає пригнічений, сумний настрій.

Меланхолия – 1) психічний розлад, що виявляється в пригніченому настрої, загальмованості мислення й рухів; 2) смуток, туга.

Меланхолійний – (від *меланхолия*) – який стосується меланхолії; тужливий, сумний.

Післятекстові завдання

Завдання 12. Дайте відповіді на запитання.

1. Що таке темперамент?
2. Чому темперамент – це біологічна основа особистості?
3. Хто вперше виділив чотири основні типи вищої нервової діяльності? Які це були типи?
4. Що характерно для поведінки а) сангвініка? б) флегматика? в) холерика? г) меланхоліка?

Завдання 13. Закінчіть речення відповідно до змісту тексту.

1. Типології різних темпераментів практично корисні, тому що.....
2. Кожен темперамент має позитивні сторони, тому.....
3. Академік І. Павлов виявив, що два основні нервові процеси.....
4. Академік І. Павлов виділив.....
5. Важко визначити тип темпераменту в дорослої людини, бо.....
6. Рідко трапляються „чисті” типи темпераменту, тому що.....
7. Темперамент накладає відбиток на.....
8. Продуктивність роботи людини пов'язана з.....

Завдання 14. Прочитайте речення. Знайдіть у тексті синоніми, порівняйте їх.

1. Темперамент – біологічна основа індивідуальності.
2. Основні нервові процеси діяльності головного мозку є природженими.
3. Із часом, а також під дією регулярних тренувань нервові процеси можуть змінитися.
4. Серед дітей переважають холерики і сангвініки, бо вони енергійні і веселі, у них висока рухливість нервових процесів.
5. Треба не змінювати темперамент, а з розумом використовувати його плюси й усувати недоліки.
6. Темперамент позначається на способі поведінки й спілкуванні.
7. Флегматик зрештою закохується, але без миттєвих змін.
8. Монотонність роботи викликає у сангвініка швидку втому.

Завдання 15. Доберіть синоніми до слів, використовуючи слова для довідок (синонімів може бути кілька).

Фундамент, рухливий, пасивний, усувати, інтенсивний, ініціатор, спокійний, пристрасний, депресія, товариський, регулярний, адекватний, метаморфоза.

Слова для довідок: систематичний, пригніченість, посилений, врівноважений, активний, напружений, нівелювати, невірноважений, динамічний, відповідний, основа, запальний, енергійний, база, нестриманий, малорухливий, основоположник, ліквідувати, компанійський, підгрунття, засновник, зміна, постійний, інертний.

Завдання 16. Доберіть антоніми до слів, використовуючи слова для довідок.

Позитивний, пасивний, гарний, спокійний, динамічний, спад, мовчазний.

Слова для довідок: балакучий, інертний, запальний, підйом, активний, поганий, негативний.

Завдання 16. Поставте слова в дужках у правильну граматичну форму.

Холерик

Холерик – це людина, нервова система якої визначається (переважання) збудження над гальмуванням, унаслідок чого вона реагує дуже швидко, часто необдумано, не встигає себе загальмувати, стримати, виявляє нетерпіння, рвучкість, різкість рухів, запальність, неприборканість, нестриманість. Неврівноваженість її нервової системи визначає (циклічність) у зміні активності і бадьорості: захопившись (будь-яка справа), холерик пристрасно, з повною віддачею, працює, але сил йому вистачає ненадовго, і як тільки вони вичерпуються, він допрацьовується до того, що йому усе не під силу. З'являються роздратований стан, поганий настрій, спад сил і млявість, тобто „усе падає з рук”. Чергування позитивних циклів підйому настрою й енергійності з негативними циклами спаду, депресії зумовлюють (нерівність) поведінки і самопочуття, підвищену схильність до (поява) невротичних зривів і конфліктів з людьми.

Сангвінік

Сангвінік – людина із сильною, врівноваженою, рухливою нервовою системою; він має швидку реакцію, його вчинки обмірковані; він життєрадісний, його характеризує високий опір труднощам. Рухливість нервової системи сангвініка зумовлює (мінливість) почуттів, уподобань, інтересів, поглядів, високу пристосовуваність до (нові умови). Це товариська людина, яка легко сходиться з (нові люди), і тому має широке коло знайомств, хоча і не відрізняється сталістю у спілкуванні й уподобаннях. Сангвінік – продуктивний діяч, але лише тоді, коли багато цікавих справ, тобто у стані постійного збудження, інакше - він стає (нудний, млявий), відволікається. У стресовій ситуації виявляє „реакцію лева”, тобто активно, обдумано захищає себе.

Флегматик

Флегматик – людина із сильною, врівноваженою, але інертною нервовою системою, унаслідок чого реагує повільно. Флегматик неговіркий, його важко розсердити, розвеселити, має високу працездатність, добре опирається (сильні і тривалі подразники, труднощі), але не спроможний швидко реагувати в несподіваних нових ситуаціях. Стійко запам'ятовує все засвоєне, не здатний відмовитися від вироблених навичок і стереотипів, не любить змінювати звички, розпорядок життя, роботу, друзів, важко й повільно пристосовується до (нові умови). Настрій стабільний. Зазнаючи серйозних неприємностей, флегматик залишається зовнішньо спокійним.

Меланхолік

Меланхолік – людина зі слабкою нервовою системою, що має підвищену чутливість навіть до слабких подразників, а сильний подразник може викликати „зрив”, „ступор”, розгубленість, „стрес кролика”, тому в стресових ситуаціях, таких як іспит, змагання, небезпека тощо, можуть погіршитися результати діяльності меланхоліка порівняно зі (спокійна, звична ситуація). Підвищена чутливість призводить до (швидке стомлення і зниження працездатності) – потрібен більш тривалий відпочинок. Будь-яке слово може викликати образ, сльози. Настрій дуже мінливий, але зазвичай меланхолік намагається приховати, не виявляти зовнішньо

свої почуття, не розповідає про свої переживання, хоча дуже схильний їм віддаватися, часто смутний, пригнічений, невпевнений у собі, тривожний, у нього можуть виникнути невротичні розлади. Меланхоліки з високою чутливістю нервової системи часто мають виражені художні й інтелектуальні здібності.

Завдання 17. Поясніть значення поданих виразів.

Накладати відбиток на що? / кого? (З. в.), (не) під силу, падати з рук, „реакція лева”, невротичний зрив (розлад), „стрес кролика”, любов (кохання) з першого погляду.

Завдання 18. Як Ви розумієте поняття „стресова ситуація”? Як Ви можете охарактеризувати стресову ситуацію? Пригадайте будь-яку стресову ситуацію з Вашого життя і свою поведінку.

Завдання 19. Спробуйте охарактеризувати одним словом (наприклад, прикметником) кожен тип темпераменту.

Завдання 20. Складіть номінативний план тесту.

Завдання 21. Охарактеризуйте характер холерика, сангвініка, флегматика, меланхоліка, використовуючи прикметники.

Завдання 22. Охарактеризуйте характер свого однокласника.

Запропонований посібник (зразок завдань з якого розглянуто у цій статті) адресований іноземним студентам, які навчаються на відділенні психології. Його основною метою є формування у студентів комунікативної компетенції, достатньої для адекватного професійного спілкування у навчально-науковій сфері їхньої діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко Г. Наука і техніка в сучасному світі : зб. науково-популярних текстів та навч. завдань для студ.-інозем. техн. вишів / Г. Бойко, І. Василичин та ін. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 180 с.
2. Дем'янюк А. А. Розвиток навичок наукового мовлення (для іноземних студентів-філологів) : навч. посібн. – К. : ВПЦ „Київський університет”, 2009. – 120 с.
3. Дерба С. М. Українська мова для іноземних студентів (наукові тексти та завдання до них) / С. М. Дерба, В. О. Любчевська-Сокур. – Вінниця, 2012. – 192 с.
4. Романов Ю. О. Навчальний посібник з наукового стилю мовлення для студентів-іноземців. Економічний профіль / Ю.О. Романов, Н.В. Северин. – Х. : НТУ „ХПІ”, 2009.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2013

доопрацьована 15.02.2013

прийнята до друку 20.02.2013

PROFESSIONAL UKRAINIAN (METHODOLOGICAL MATERIALS OF A TEXTBOOK FOR STUDENTS OF THE PSYCHOLOGICAL DEPARTMENT)

Nataliia Skyba

*Taras Shevchenko Kyiv National University,
Institute of Philology, Department of the Ukrainian and Russian as a Foreign Language,
14 Ave. Taras Shevchenko, room 61, 01601 Kyiv, Ukraine,
phone: 044 239 34 39, e-mail: skyba7@yahoo.com*

The article examines problems of methodologies for teaching Ukrainian as a foreign language. It suggests Ukrainian language study materials for foreign students in psychology departments.

Key words: methodology of teaching Ukrainian as a foreign language, professional language, communication possibilities.

УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК КАК ЯЗЫК ПРОФЕССИИ (ЛИНГВОМЕТОДИЧЕСКИЕ РАЗРАБОТКИ УЧЕБНОГО ПОСОБИЯ ДЛЯ СТУДЕНТОВ-ПСИХОЛОГОВ)

Наталья Скиба

*Киевский национальный университет им. Тараса Шевченко,
Институт филологии, кафедра украинского и русского языков как иностранных,
бульв. Тараса Шевченко, 14, комн. 61, 01601 Киев, Украина,
тел.: 044 239 34 39
эл. почта: skyba7@yahoo.com*

В статье рассмотрены проблемы преподавания украинского языка как иностранного в профессиональной сфере. Предложены материалы по изучению украинского языка для иностранных студентов-психологов.

Ключевые слова: методика преподавания украинского языка как иностранного, язык специальности, коммуникативная компетенция.